Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 26.03.2025 www.osw.waw.pl

Estonia: nowy centroprawicowy rząd Michala

Bartosz Chmielewski

25 marca estoński parlament udzielił wotum zaufania nowemu rządowi Kristena Michala. Poprzedni gabinet, złożony z przedstawicieli Partii Reform, Estonii 200 i Partii Socjaldemokratycznej, funkcjonujący od wyborów w czerwcu 2023 r., rozpadł się w wyniku wielomiesięcznych konfliktów trawiących tę koalicję od początku jej powstania (zob. *Estonia: Partia Reform wygrywa wybory parlamentarne*). Nowy rząd współtworzyć będą jedynie Partia Reform i Estonia 200. Socjaldemokratów wykluczono pod pretekstem sabotowania reform postulowanych przez liberalny ekonomicznie trzon koalicji. W następstwie dokonanej rekonstrukcji Estonia 200 uzyskała dwie nowe teki – spraw regionalnych i rolnictwa oraz spraw wewnętrznych. Partia Reform objęła zaś Ministerstwo Infrastruktury, a w resortach spraw socjalnych oraz energii i środowiska zmieniono dotychczasowe kierownictwo. Kluczowe reformy zadeklarowane w nowym porozumieniu koalicyjnym, nazwane przez premiera „zwrotem w prawo", dotyczą zwiększenia wydatków na obronność do 5% PKB, rozwoju lokalnego przemysłu obronnego, obniżenia podatków dla osób prawnych oraz odchudzenia administracji publicznej.

Decyzja o rekonstrukcji gabinetu, podjęta przez Michala 11 marca, była podyktowana spadającymi notowaniami rządu. Partia Reform, stanowiąca trzon koalicji od jesieni 2024 r., przeżywa poważny kryzys. W sondażach ma najgorsze wyniki od 20 lat, a poparcie społeczne dla Michala jest rekordowo niskie. Wykluczając socjaldemokratów z koalicji, ugrupowanie to próbuje zrzucić na nich odium dotychczasowych porażek.

Komentarz

- **Nowy gabinet nie zmieni kursu w polityce zagranicznej.** Gwarantuje to pozostawienie na stanowisku szefa MSZ Margusa Tsahkny, sprawującego tę funkcję od 2023 r. Estonia nadal będzie popierać Ukrainę, a na arenie europejskiej zacieśniać stosunki z Paryżem i Londynem oraz wzmacniać współpracę z państwami Morza Bałtyckiego. Strategicznym celem pozostaje utrzymanie dotychczasowych relacji z Waszyngtonem.
- **Deklarując „zwrot w prawo" w polityce wewnętrznej, Michal próbuje zażegnać kryzys trawiący Partię Reform.** Decyzje podejmowane przez kierownictwo ugrupowania od jesieni 2023 r. spotykają się z coraz większym niezadowoleniem społeczeństwa. Znaczny spadek w sondażach zaczął się pod koniec 2024 r., gdy poparcie dla premiera zmalało do ok. 30%, co jest najgorszym wynikiem wśród notowań wszystkich szefów estońskich rządów od niemal dekady. Gabinet Michala oceniano jako nieskuteczny we wprowadzaniu reform. „Zwrot w prawo" obliczony jest na odzyskanie elektoratu utraconego na rzecz centroprawicowej partii Ojczyzna i poprawę pozycji przed

jesiennymi wyborami samorządowymi. Ich rezultat zdecyduje o stabilności rządu i utrzymaniu faktycznego kierownictwa Michala w Partii Reform do wyborów parlamentarnych w 2027 r.

- **Obietnice nowego rządu wydają się trudne do zrealizowania w obliczu stagnacji estońskiej gospodarki.** Szczególnie problematyczne będzie wygospodarowanie środków budżetowych na rosnące wydatki na obronność – poziom 3,43% PKB uzyskano tylko dzięki ograniczeniom w innych sektorach oraz wprowadzeniu w ub.r. specjalnego podatku na ten cel. Trudna sytuacja gospodarcza kraju może być przeszkodą w dalszym zwiększaniu tych nakładów.
- **Estońska gospodarka kolejny rok pozostaje w stagnacji.** W 2024 r. PKB skurczył się o 0,3%, a niewielki wzrost w IV kwartale nie przełożył się na poprawę koniunktury. Stagnacja wynika ze skutków pandemii, trwającej rosyjskiej inwazji na Ukrainę oraz zmniejszonego popytu na estoński eksport w państwach nordyckich – Szwecji i Finlandii.